MGT.0000036105

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

Biên soạn: THS. Vũ Cương

KINH TẾ VÀ TÀI CHÍNH CÔNG

QTKD
VIỆN

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

KINH TẾ
VÀ
TÀI CHÍNH CÔNG

Dành cho chương trình Sau đại học về Kinh tế theo phương thức từ xa

Người biên soạn:

ThS. Vũ Cương

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2012

LỜI GIỚI THIỆU

Cuốn sách này là một phần của bộ tài liệu học từ xa được biên soạn dựa trên phương pháp và tài liệu của Trường Đại học Tổng hợp London, nhằm phục vụ cho chương trình bồi dưỡng Sau Đại học về Kinh tế theo phương thức từ xa của Trường Đại học Kinh tế Quốc dân. Biên soạn tài liệu học từ xa là một trong những hoạt động tiếp nhận công nghệ của Trường trong khuôn khổ dự án Đào tạo MSc từ xa do Tổ chức Hợp tác Phát triển Quốc tế Vương quốc Thuỵ Điển (Sida) hỗ trợ.

Mục tiêu của cuốn sách tự học này là nhằm cung cấp đủ các kiến thức cơ bản ở bậc cao học cho người học ngay cả khi không có sự hỗ trợ của giáo viên. Ngoài các nội dung cơ bản dựa trên cơ sở tài liệu gốc, nhóm biên soạn đã tổng hợp và đưa vào cuốn sách các nội dung cốt yếu của các tài liệu đọc và cố gắng liên hệ với thực tế ở Việt Nam và các nước khác có điều kiện tương đồng.

Cùng với cuốn sách này nhóm tác giả đã xây dựng tập tài liệu đọc thêm giúp học viên hiểu sâu hơn về các nội dung cơ bản đã nêu trong tài liệu học cũng như có thêm hiểu biết về thực tiễn trong và ngoài nước.

Trường Đại học Kinh tế Quốc dân chân thành cảm ơn Tổ chức Hợp tác Phát triển Quốc tế Vương quốc Thuỵ Điển (Sida) đã hỗ trợ cho việc thực hiện chuyển giao công nghệ đào tạo từ xa, đặc biệt là công việc biên soạn các tài liệu học tập, cảm ơn Trường Đại học Tổng hợp London đã hợp tác tư vấn cho đội ngũ biên soạn tài liệu.

Trường Đại học Kinh tế Quốc dân

Xin chân thành cảm ơn Tổ chức Hợp tác Phát triển Quốc tế Vương quốc Thuỵ Điển (Sida) đã hỗ trợ Dự án Đào tạo Từ xa, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, tổ chức biên soạn cuốn sách này.

MỤC LỤC

Bài 1. Vai trò của Chính phủ trong nền kinh tế thị trường và nhập môn Kinh tế và Tài chính Công .....

1. Chính phủ trong nền kinh tế thị trường .....
2. Cơ sở khách quan cho sự can thiệp của Chính phủ vào nền kinh tế .....
3. Đánh giá chung về sự can thiệp của Chính phủ .....
4. Nội dung và phương pháp luận nghiên cứu môn học .....

Tóm tắt .....

Các thuật ngữ cơ bản .....

Câu hỏi và bài tập 4

Phụ lục: Nguyên tắc biên của tính hiệu quả 4

Bài 2. Các thất bại do tính phi hiệu quả của thị trường và sự can thiệp của Chính phủ 4

1. Độc quyền 4
2. Các ngoại ứng 5
3. Hàng hoá công cộng 7
4. Thông tin không đối xứng 9

Tóm tắt 10

Các thuật ngữ cơ bản 107

Câu hỏi và bài tập 107

Phụ lục 2A: Mô hình cân bằng Lindahl 110

Phụ lục 2B: Cơ chế bộc lộ ý muốn của cá nhân 112

Bài 3. Chính phủ với vai trò phân phối lại thu nhập và ổn định kinh tế vĩ mô 114

1. Chính phủ với chức năng phân phối lại thu nhập 116
2. Công bằng và sự bất bình đẳng trong phân phối lại thu nhập 116
3. Nguồn gốc sự bất bình đẳng thu nhập và các quan điểm về phân phối lại 122
4. Mối quan hệ giữa hiệu quả kinh tế và cân bằng xã hội 135
5. Đói nghèo và chính sách xoá đói giảm nghèo của Chính phủ 143

B. Chính phủ với chức năng ổn định kinh tế vĩ mô 151
1. Chính sách tài khoá và thị trường hàng hoá 151
2. Chính sách tiền tệ và thị trường tiền tệ 157
3. Kết hợp chính sách tài khoá và tiền tệ để quản lý tổng cầu 159
4. Toàn cầu hoá và chính sách kinh tế vĩ mô của Chính phủ 162
Tóm tắt 165
Các thuật ngữ cơ bản 167
Câu hỏi và bài tập 168
Phụ lục: Sự đánh đổi giữa hiệu quả và công bằng – cách giải thích bằng đường bàng quan xã hội 170

Bài 4. Lựa chọn công cộng 173

1. Tác dụng của lựa chọn công cộng 175
2. Nền dân chủ trực tiếp 178
3. Nền dân chủ đại diện 201
Tóm tắt 210
Các thuật ngữ cơ bản 212
Câu hỏi và bài tập 213

Bài 5. Tổng quan về chi tiêu công cộng và quản lý chi tiêu công cộng 215

1. Tổng quan về chi tiêu cộng cộng 217
2. Quản lý chi tiêu công cộng 231
3. Khuôn khổ chi tiêu trung hạn (MTEF) 245
Tóm tắt 257
Các thuật ngữ cơ bản 260
Câu hỏi và bài tập 261

Bài 6. Đánh giá chi tiêu công cộng 263

1. Nội dung cơ bản của đánh giá chi tiêu công cộng(Per) 265
2. Đánh giá các chương trình trợ cấp của Chính phủ 270
3. Đánh giá dự án đầu tư công cộng: phương pháp phân tích chi phí – lợi ích 293

Tóm tắt 318
Các thuật ngữ cơ bản 321
Câu hỏi và bài tập 321
Phụ lục 1: Minh họa về cách ước tính giá trị các khoản vô hình 324
Phụ lục 2: Ví dụ về một tình huống áp dụng phương pháp phân tích chi phí – lợi ích 326

Bài 7. Tổng quan về các nguồn thu ngân sách – thuế và tác động của thuế đến phân phối thu nhập 331

A. Tổng quan về thuế và các nguồn thu ngân sách khác 333
1. Các nguồn thu chính của ngân sách quốc gia 333
2. Giới thiệu chung về thuế 345

B. Tác động của thuế đến phân phối thu nhập 353
1. Một số khái niệm chung 353
2. Phân tích phạm vi ảnh hưởng của thuế bằng mô hình cân bằng cục bộ 355
3. Phân tích phạm vi ảnh hưởng của thuế bằng mô hình cân bằng tổng thể 374
Tóm tắt 383
Các thuật ngữ cơ bản 384
Câu hỏi và bài tập 385

Bài 8. Tác động của thuế đến hiệu quả kinh tế và lý thuyết đánh thuế tối ưu 387

1. Tính phi hiệu quả của việc đánh thuế 389
2. Tác động của thuế đến sự thay đổi hành vi cá nhân 405
3. Lý thuyết đánh thuế tối ưu 420
4. Phương hướng cải cách thuế ở các nước đang phát triển 438
Tóm tắt 445
Các thuật ngữ cơ bản 447
Câu hỏi và bài tập 447
Phụ lục: Công thức tính gánh nặng quá mức 448

Tài liệu tham khảo 449